

Epitafier i Nyborg Kirke.

Ved Exam. jur. Fr. Crone.

I Nyborg Kirke findes 28 velbevarede Epitafier, dels af Sten, dels af Træ. 14 af dem ere prydede med Malerier, af hvilke Nr. 11 og Nr. 26 have været sendte til Kjøbenhavn, hvor de ere blevne opfriskede af Konservator Petersen ved den kongelige Malerisamling. Af Epitafierne vare tidligere en Del ophængte paa Kirkens Piller, men ved Kirkens Restauration 1870—71 bleve Epitafierne anbragte, dels paa Ydermurene i Sideskibene og Kapellerne, dels bagved Orgelet i Taarnet. Ved i det Følgende at nævne de paa Epitafierne værende Indskrifter, dog med Udeladelse af bibelske Skriftsteder, skal jeg tillige, under Texten, vedføie forskjellige historiske Notitser om de Epitafierne vedkommende Personer. Manglende Tal i Indskrifterne har jeg antydnet ved Prikker.

Mine vigtigste Kilder have været Kirkebøgerne, Raadstuearkivet og Byens øvrige Arkiver, samt endvidere en Del trykte Skrifter, hvilke sidste ville findes angivne paa de behørigte Steder.

1.

»Her ligger begraffuit Erlig och Welbyrdig *Thøne Weffert*, som Wor Axsill Weffert och Salige Fru Anne Lindenous Søn Oc døde thē . . dag Iuni Aō 1571 her paa Nyborrig slot, Och Wor hans Alder 9 aar.

Och ligger her begraffuit Erlig och Welbørdig *Iffuer Weffert*, som War Axill Weffert och F. Ane Krabbis søn och bleff fød her paa Nyborrig Slodt Ano 1577 thē 6 Septeb. Och døde thē 6 Octobris ther nesteffter wdi Samē Aar her paa Nyborrig Slodt.«

Epitafiet var oprindelig anbragt nede i Kirken, uvist hvor, men rimeligviis i Koret; nu findes det paa den nordlige Mur bag Orgelet i Taarnet. Epitafiet, der er af Træ, har et Maleri, forestillende Kristus paa Korset, og med Afbildninger af begge Brødrene. Paa hver Side af Maleriet 8 Vaabner.

Axel Viffert var Søn af Tonne Pallesen Viffert og Kirsten Jørgensdatter Urne, ægtede 1560 paa Nyborg Slot *Anne Andersdatter Lindenov*, som † $28/10$ 1564, var derefter gift med *Anne Ivarsdatter Krabbe*, som senere ægtede *Erik Kaas* til Vorgaard. Axel Viffert skrev sig til Axelvold i Skaane, byggede Viffertsholm i Jylland, var Rigsraad, † $3/6$ 1580 paa Malmøhus, begr. $15/7$ s. A. i Domkirken i Lund. Hans Forlehninger anføres i Danm. Lehn og Lehnsml. ved Erslev.

2.

»Her under disse stiene huiler disse Erlige oc Gudfryctige folck dieris biene: *Jep Mand*, fordum Raadmand, som døde then 29 Maii 1576, *Lauritz Jensøn*, fordum Slotz Schriffuer, som døde den 6 Augusti 1579, *Giert tor Borch*, fordum Raadmand, som døde den 30 Iuli Aō 1603, Medt thieris hustrue *Kirsten matzdr.*, som døde den 13 sept. Aō 1603, huis siæle gud haffue; hand giffue denom en salig opstandelse Paa then yderste Dag. — Effterdi intet er Vissere end døden, oc intet Vuissere end tiden, oc Gud Allermectigste icke haffuer begaffuit mig medt min Hustrue. saavell som medt tuende Hinders førige Hosbunder, medt nogen Liffs arffuinge, oc paa dette vi icke alle skulle skillis her fraa oc ingen hukom̄else lade effter os, da haffuer vi, icke vdaf nogen ærgierighedt, men først oc fremist Gud i Himmelen Thil lof og ære, Kirken thil be Prydelse oc oss oc Woris Afgangene Gode Wener thil en Hukom̄else, ladet be koste Denge Tauule, Anno 1594.«

Epitafiet var oprindeligt anbragt i Hovedskibet, paa den sydlige Pille mellem Prædikestolen og Orgelet, men findes nu paa den vestlige Mur bag Orgelet i Taarnet. Epitafiet, der er af Træ, er forsynet med et Maleri, forestillende Dommedag, samt Afbildning af alle 3 fornævnte Mænd og deres Hustru.

Jep Mand anføres ³⁰/₆ 1572 som Raadmand; han eiede en Gaard paa Hjørnet af Gammeltorv og Kirkestræde. — *Lauritz Jensøn* omtales som Slotsskriver 1577. — *Gjert Torborch* nævnes blandt de Borgere, som ¹/₆ 1584 udstædte et aabent Brev, hvorved de befuldmægtigede 2 Borgmestre, 2 Raadmand og 4 Borgere til at møde 27 s. M. paa Nyborg Borgerskabs Vegne ved Prinds Kristians Hylding i Odense. 1590 kaldes han Raadmand. Han eiede fornævnte Hjørnegaard, som han ombyggede, hvorom minder en paa Gaarden anbragt Egebjælke med saadan Indskrift: »G. T. B. — Bwent were wol lust, ginge dar nig vp so grot Vnkost; men wer Vnkost wil sparen, de lat Bwent sin vnbewarn.« 1596 bekostede han og Borgmester Peder Jensen Skriver Foden til Kirkens Orgel. 1603 gav han 100 Sldr. til Fattige.

3.

»Her wnder huiler i Herren erlig Mand s. *Hanns Walter*, fordum Borgemester i Nyborig, som Gud alsommectigste bortkallede i det 95 hans Aars Alder, der mand schreff 1603 denn 23 Aprilis; sammeledis ochsaa hans kiere Hvstroes *Giertrvd Pedersdatter*, som Gvd bortkallede i det 80 hindis Aars Alder den 9 Ivlli 1621; lefde tilsammens vdi Ecteshaf i 32 Aar; same deris Ecteshaf af Gvd welsignit med 10 Børn. Gvd give dennom oc os alle Himmerig oc det evige Lif. Ammen. 1625. — O, hvad lefver den roelig, der Gvd oc sin Neste tien trolig. — O, Menisk, tench och giff paa Agt, hvad est Dv andit i all Din Pract, end it Blomster och

schrøbelig Græs, der aff saa ringe en Ting nedblæs; see nv kand Dv were stærk och føer, lidtom imoed wissen och tør; i Dag en Vrt i Pram och Floer, i Morgen død och lagt i Jord.«

Epitafiet, der er af Sten, var oprindeligt anbragt i Hovedskibet, paa den sydlige Pille, nærmest Orgelet, men findes nu paa den sydlige Mur i det sydlige Sideskib.

Hans Walter anføres som Borgmester $^{10}/_3$ 1581, da han fik kongl. Forlehnning paa Kronens Vænge »Kobbelet«, 1582 eiede han en Gaard i Mellemgade. Han var en af de 8 Borgere, som mødte $^{27}/_6$ 1584 paa Borgerskabets Vegne ved Prinds Kristians Hylding i Odense. $^{30}/_4$ 1595 fik han et Kongebrev, hvorved det af Kongens synderlige Gunst og Naade blev ham bevilget og tilladt at opbære Kongens og Kronens Part af Korn-tienden af Vindinge Sogn, og den kvit og frit, foruden al Udgift, have, nyde, bruge og beholde. Om Ægtefolkenes Børn vides intet.

4.

»Gud allermectigste Haffuer Ved den Timmelige Død Hiemfordrit til Salighed fraa Denne Elendige Fremiet Verden Erlig Oc Fornehme Mand *Claus Rasmussøn*, Fordum Indvaaner i Nyborg Som døde her Sømmested Ano 1603 den 17 Sept., Hans aalder 69 aar, med Tuinde Hans Erlige ecte Hostruer, Nemlig *Johanne Nielsdaater*, døde denn 17 Sept. 1585 i Hindes Aalders . . . , Sampt oc *Karen Christensdaater*, i Herren Hensoff Denn 15 Septemb. 1624 Vdi Hindes 63 Aars Aalder; Disligeste oc Hans Søn, Erlig oc Velagt Mand *Christen Claussøn*, Som Vaar Borger her i Nyborg Oc Christeligen døde den 5 Augusti Año 1641 Vdi Hans Aalders 49 Aar; Huis Legomer Her Nedeni Iorden Koeligen foruaris; Siælene Huile i Gudtz Haand Indtill Han Effter Sin Guddommelige Foriættelse oc Allmectighed Dennem Samptlig med Alle Wduaalde Opuecker Oc deris Siæle Oc Legomer forklarede till Det Æuige Liffs Ære oc Glæde Igien Sammen Føyer.«

Epitafiet, der er af Marmor, var oprindeligt anbragt paa den vestligste Pille ved det nordlige Sideskib, men findes nu paa den vestlige Mur i samme Sideskib.

Klaus Rasmussen havde Tilnavnet »Berider«, omtales 1576, og eiede 1582 en Gaard i Nørregade. Han forærede til Kirken et Vindue, til hvis Vedligeholdelse Arvingerne efter hans Son, *Kristen Klausen*, $^{5}/_{10}$ 1641 gave 12 Sldr., hvilken Sum Klaus Rasmussens Dattersøn, *Herman Frøis*, $^{3}/_6$ 1647 forøgede med 4 Sldr.

5.

»*Peder Jenssøn Schriffuer*, B., oc hans kiere Hustrwe loed Theñe Thaufl bekoste 1607.«

Epitafiet, der er af Træ, var oprindeligt anbragt i det sydøstlige Hjørne af det saakaldte danske Kor, der blev nedbrudt 1870, men findes nu paa den nordlige Mur i det nordlige Sideskib. Det er forsynet med et Maleri, forestillende Moses, som ophøier Slangen i Ørkenen, samt Afbildning af Peder Jensen Skriver med Hustru og en anden Mandsperson, som maaske tidligere har været gift med hende.

Peder Jensen Skriver anføres som Borgmester og Kirkevæрге $\frac{10}{8}$ 1581, da han fik kongl. Forlehnning paa Kronens Vænge »Birkhoved«. 1582 eiede han en Gaard i Mellemgade. Han var en af de 8 Borgere, som $\frac{27}{8}$ 1584 mødte paa Borgerskabets Vegne ved Prinds Kristians Hylding i Odense. 1585 skjenkede han og hans Hustru, *Johanne Knudsdatter*, en Døbefont til Kirken. $\frac{9}{10}$ 1600 fik han kongl. Beskikkelse som Tolder, og gav s. A. til Kirken, for hans og Hustrues Gravsted i det danske Kor, det Stykke Jord, som nu udgjør den ved Præstegaarden liggende Have, der støder op til Skippergade. 1602 gave Ægtefolkene endvidere til Kirken en Kalk og Disk af Sølv, samt til fattige Husarme 3 Boder i Nyenstad, $\frac{6}{4}$ 1605 fik Peder Jensen Skriver kongl. Forlehningsbrev paa Kronens Vænge »Kobbelet«. Han † $\frac{2}{5}$ 1608 som Borgmester og Tolder; men hans Hustrues Dødsdag er ubekjendt.

6.

»Anno 1607 haffer *Matz Lerke* oc hanss Høstru *Sidtzell Knudtzdatter* laditt denne Taffele bekost oc staffere. Gud hielpe ad fremme oss til syn Ære. Amen.«

Epitafiet, der er af Træ, var oprindelig anbragt i Hovedskibet, paa den nordlige Pille ligeoverfor Prædikestolen, men findes nu paa den vestlige Mur i det sydlige Kapel. Det har et Maleri, der forestiller Kristus paa Korset, samt en Afbildning af Mads Lerche med 2 Hustruer og 8 Børn.

Mads Lerche omtales 1584 som Raadmand og var en af de 8 Borgere, som $\frac{27}{8}$ s. A. mødte paa Borgerskabets Vegne ved Prinds Kristians Hylding i Odense. 1588 kaldes han Kirkevæрге. 1589 købte han og hans første Hustru, *Maren Jakobsdatter*, et Gravsted i Kirken, samt gave til Kirken en Lysekroner af Messing med saadan Indskrift: »1589 gav Mads Lerche og hans Hvstrv Maren Lerche denne Krone til Vor Frue Kirke i Nyborg.« Lysekronen hænger i Hovedskibet, nærmest Orgelet. Maren Jakobsdatter var Datter af Jakob Pedersen i Odense. Hun † Juleaften 1590. Mads Lerche ægtede derefter *Sidse Knudsdatter*, som var født 1574. 1600 blev han beskikket til Borgmester. 1601 byggede han den Gaard, som ligger i Kongegade ligefor Slotsgade; over Gaardens Port findes endnu en Bjælke med Aarstallet 1601 og 3 Bomærker. $\frac{6}{4}$ 1605 fik han kongl. Forlehnning paa Kronens Vænge »Birkhoved«. S. A. forærede han en Prædikestol til det Kapel, som Aaret forud var opført i Humlevænget udenfor Byen; men da dette Kapel senere blev nedbrudt, flyttedes Prædikestolen 1653 til Byens Kirke. Han † 1608, var en meget rig Mand og købte formentlig det saakaldte »Frisensvænge« af Kantsler Johan Friis. Mads Lerches Arvinger gave efter hans Død en Ager, kaldet »Marens Ager« til Bestridelse af Omkostningerne til Lys, som brugtes til den anførte Lysekroner (Hofm. Fund. V. p. 436). Hans Enke ægtede Borgmester *Peder Nielsen*. (Epit. Nr. 11). Mads Lerche havde med Sidse Knudsdatter følgende Børn:

1. *Knud*, f. 1593, Nysted, † 1666, (Wibergs Præstehist. 2 p. 488).
2. *Jakob* (Epit. Nr. 15).
3. *Johanne*, g. m. Raadmand *Hans Drucken* i Maribo.

7.

»Her vnder hviler i Herren erlig oc velact Mand *Peder Thomassøn*, fordvm Borger i Nyborg, som salig wdi Herren hensoff den 30 Novemb. Anno 1621 wdi hans Alders 45 Aar; disligeste

erlig, vis oc velfornemme Mand *Peder Nielsøn Arndrup*, fordv. Borgemester her sammesteds, som Gvd bortkaledede den 17 Ivnii 1653 wdi hans Alders 58 Aar, samt deris kiere Æctehvstrv, erlig oc gvdfrøctig Qvinde *Giertrvd Clavsdaater*, som christeligen døde den 14 Ivnii Anno 1656 wdi hindes 66 Aars Alder. Gvd forlene dem en gledelig Opstandelse. — Her ligge vore Beene oe hvile sig, Siælen lefver hoes Gvd evindelig; vore Vandringsdage finge snarlig Ende; betenck det samme kand Dig oc hende, oc skick Dit Lefnet i Verden saa, at Du den ævige Glæde kand faa.«

Epitafiet, der er af Marmor, har altid været anbragt paa dets nuværende Plads paa den sydlige Mur i det sydlige Sideskib.

Peder Nielsen Arndrup forekommer som Borgmester 1639. $\frac{1}{10}$ 1647 var han gift med *Gjertrud Klausdatter*.

8.

»Her nedenvnder liger begrafvit erlig, viis oc velact Mand *Anders Hanssøn*, som var Danmarcis Rigis Schriver vdi 15 Aar og Raadmand her i Nyborig vdi 5 Aar, hvilcken Gvd almechtigste kaldet af denne Jammerdal til det evig Lif den 8 Febrvarii 1626, med 2 Børn, som tilforne vdi Heren er hensovit. Disligeste hans kiære Hvstrv *Kirstin Ericksdaater*, som døde den 25 Octob. 1635. Lefde i Egteskaf med hindis anden ock siste Hosbvnde *Peter Walter*, Radmand samestes, i 9 Aar; saame deris Egteskab er af Gvd velsigned med 3 Dreng. Gvd gifve os al det evige Lif. Amen.«

Epitafiet, der er af Sten, var oprindeligt anbragt i Hovedskibet, paa den nordlige Pille nærmest Koret, men findes nu paa den sydlige Mur i det sydlige Sideskib. Det er forsynet med et Maleri, forestillende Jesus i Bethlehem og en Afbildning af Anders Hansen med Hustru og »6« Børn.

Anders Hansen forekommer som Tolder 1614 og boede i den tæt syd for Kirken liggende Hjørnegaard, hvis Façade ud mod Adelgade han s. A. ombyggede, hvisaarsag der over Porten er indsat en Jernplade, hvorpaa er afbildet et Skibsanker, Solen, Maanen og hans Navn med Aarstallet 1614; foroven læses: »Dante deo invidiæ non est vis illa nec iræ«, og nederst Bogstaverne »W. A. G. M. G. F. S.«. Ind mod Gaardspladsen læses over Porten: »I. H. S.«, og derunder: »CHRISTVS PORTA SALVTIS«, samt nederst Aarstallet 1614. Han forsynede Façaden ud mod Adelgade med en fremspringende, firkantet Taarnbygning, bestaaende af 2 Etager samt prydet med et Spir i Spiralform og en Altan, der løb rundt omkring Taarnets 4 Sider. Taarnet med Spiret existerede endnu 1749 (Tegning i Geh. Ark. ved Burman Becker). — *Peder Walter* omtales som Raadmand $\frac{14}{11}$ 1622, da hans første Hustru, *Anne Berntsdatter*, døde, 20 Aar gl. $\frac{20}{2}$ 1632 kjøbte han et Hus paa Hjørnet af Gammeltorv og Kirkestræde. Han blev begr. $\frac{18}{6}$ 1657. Om de paa Epitafiet afbildede Børn vides intet.

»Reyser till ded rete Fæderneland oc lader mig i en sørgelig Stand. I lefver vdi den gledelige Sall, mens ieg i denne Jammerdall. — Her vnder hviler erlig oc velbyrdig Mand *Iohan Frijs* till Ørritzløf, fordvm kongl. May. Befalingsmand paa Tranekier Slot, døde paa Løgtved 1635 i hans Alders 50 Aar, sambt erlig oc velbyrdig Mand *Holger Rosenkrantz* til Glimming, som var kongl. May. Befalingsmand paa Hamershvs, døde udi Otense 1647 i hans Alders 61 Aar, med dieris kiere Hvstrver, erlig oc velb. Frv *Lene Gyllenstiern*, døde paa Demmestrvp 1640 i hendes Alders 51 Aar, sambt erlig oc velb. Frv *Karen Krabbe*, døde den 14 May 1662 i hendes Alders 65 Aar. Men efter at Gvd havde bortkaldet s. Iohan Frijs oc s. Frv Lene Gyllenstiern, kom Holger Rosenkrantz oc Frv Karen Krabbe vdi Egteskab sammen oc lefvede tilhobe 6 Aar ringer 6 Wger i en meget christen oc kierlig Omgængelse. Gvd gifve dem sambtlig paa Dommens Dag en ærefvld Opstandelse med alle Gvds Vdvalde. — Denne Begravelse hafver ieg, Karen Krabbe, kiøbt i mit første Enckesæde; oc efter at Gvd hafver føiet mig i den bedrofvelige Stand igien, hafver ieg, mine gode forneme oprichtige Mend til et hederlig Begravelsested, denem til Ære ladet forferdige. Gvd vnde os sambtlig at findes vdi den evige Gledede oc Salighed. Anno 1649.«

Epitafiet, der er af Sten og forsynet med 64 Vaabner, 16 i hvert Hjørne, havde oprindeligt sin Plads i den saakaldte »adelige Begravelse« i Kirkens sydøstlige Hjørne eller Sakristiet, som dengang adskiltes fra det sydlige Kirkeskib ved et særdeles kunstfærdigt Jerngitter, der skal være forfærdiget af Kong Kristian den Fjerdes Kleinsmed, Kaspar Finche. Det bestaaer af 4 Laager eller Floie, ved Siden af hverandre, med et stort og spidst opgaaende Parti over de 2 mellemste Floie. Hver Floi dannes igjen af 2 særskilte Afdelinger eller Feldter, altsaa ialt 8, der alle ere udfyldte af aldeles forskjellige, meget smagfulde Kombinationer. De 2 mellemste Floie hænge i svære Jernsoiler, de 2 andre Floie udgjøre Sidepartierne. Hvert af de 8 Feldter er 1 Al. 10 Tom. høit og 1 Al. 8 Tom. bredt: det spidse Parti foroven er 2 Al. 15 Tom. høit og prydet med Frisernes, Krabbernes og Rosenkrandsernes Vaabner, hvorunder findes henholdsvis Bogstaverne **I. F.** (Johan Friis), **K. K.** (Karen Krabbe) og **H. R.** (Holger Rosenkrands). Desuden læses paa Gitterets 2 Midtfløie: »Anno 1649«. 1673 henstode endnu i Sakristiet de »helt forgyldte Kister, for at prange over Jorden« (Hist. Tidsskr. 4 R. 6 p. 334); men Gravstedet hjemfaldt senere til Kirken, eftersom Arvingerne ikke tilbørligt vedligeholdt det, skjøndt Magistraten $\frac{5}{10}$ 1683 havde paamindet dem derom, og Kisterne bleve derfor flyttede ned i det under Sakristiets Gulv værende Gravsted, hvor de dog ikke nu findes. Det omtalte Epitafium findes nu paa den sydlige Mur i det sydlige Kapel; Jerngitteret er derimod anbragt mellem Kirkens sydøstlige Hjørne og Præstegaarden, hvor det danner en smuk og imponerende Indgangsport til Vor Frue Kirkegaard.

Johan Friis var Søn af Niels Henriksen Friis til Hesselagergaard og Vibeke Kristoffersdatter Gyldenstjerne; *Holger Rosenkrands*, i Almindelighed kaldet »Rige Holger«, ejede Glimminge, Vemmetofte og Demmestrup og var Søn af Axel Eriksen Rosenkrands til Glimminge og Mette Pallesdatter Grubbe; *Lene Gyldenstjerne* var Datter af Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard og Helene eller Helvig Ebbesdatter Ulfeld; *Karen Krabbe* var Datter af Tage Mogensen Krabbe til Jordberg og Sofie Jørgensdatter Friis, og † 14/6 1662.

10.

»Her vnder hviler erlig oc welact Mand *Peder Iensøn*, fordyv Borger her vdi Nyborig, som salig vdi Herren hensof Anno 1638 den 11 Febrvari, vdi hans Alders 44 Aar; disligeste erlig oc welact Mand *Christen Jacobsøn*, forige Ridefogit paa Ælensborg oc Borger her samesteds, som Gvd bortkaledede den 9 Febrvari Aō 1645 vdi hans Alders 33 Aar, sampt deris kiere Ectehvstrv, erlig oc gvdfryctige Qvinde *Anne Zonesdaatter*, som christeligen døde vdi hendis Alders 56 Aar den 20 Avgvsti Anno 1662. Gvd gifve dennem samptlige med alle Gvds vdvalde Børn paa Dommens Dag en glædelig oc ærefvld Opstandelse til det ævige Lif.«

Epitafiet, der er af Marmor, var oprindeligt anbragt i St. Gjertruds Kapel, som blev nedbrudt 1870, men findes nu paa den sydlige Mur i det sydlige Sideskib.

I Stervboet efter Enken fandtes Guldsager for 229 Sldr. og Sølvtoi for 97 Sldr.; endvidere en Gaard ved Auernakke-Port, 2 Tdr. 6 Skpr. Land i Byens Marker, og en Have paa Nærmerøen.

Peder Jensen og *Anne Zonesdatter* havde en Datter, *Karen Pedersdatter*, som var gift med Raadmand *Søren Thomsen* (Epitaf. Nr. 19).

11.

»Anno 1628 hafver *Peder Nielsen*, Borgemester i Nyborg och hans kiere Hvstru *Sidtzal Knudtzdater* ladet denne Epithaphium bekoste och stafere, dennem och deris Wenner til Ære och Kirken til Beprydelse; oc acter de, nest Gvds Hælp, at hafve deris Begravelse oc Hvilested nedenfor samme Tafle. *Peder Nielsen* vaar i 25 Aar Borgem. oc kongl. Mays. Tolder i Nyborg, døde den 12 Sep. Aō 1633 i sit 56 Aar. *Sidtzal Knudtzdater* dode den 24 Ap. Aō 1648 i sit 74 Aar.«

Epitafiet, der er af Sten, var oprindeligt anbragt i Hovedskibet, paa den sydlige Pille nærmest Koret, men findes nu ved den nordlige Side af Hovedindgangsdøren under Orgelbalkonen. Det har et Maleri, forestillende Jesus, der oprækker Lazarus, hvorunder er afbildet *Peder Nielsen* med Hustru og 4 Børn.

Peder Nielsen var født 3die Paashedag i April 1583 i Voldby i Gjern Sogn under Silkeborg Lehn. Hans Fader hed Niels Andersen, hans Moder Else Jensdatter. Om *Peder Nielsens* Skolegang og senere Tjenester hos forskellige Adelsmænd, kan eftersees Ligprædikenen, der findes i det st. kongl. Bibl. 1609 tog han

til Nyborg, hvor han, 17 Søndag efter Trinitatis s. A. holdt Bryllup paa Raadhuset med *Sidsel Knudsdatter*, Enke efter Borgmester Mads Lerche (Epit. Nr. 6). ¹⁸/₄ 1610 blev Peder Nielsen, af Lehnsmænd Jakob Ulfeld paa Nyborg Slot, beskikket til Raadmand, og 29 s. M. var han paa Borgerskabets Vegne til Prinds Kristians Hylding i Odense og svor ham Huldskab og Troskab. ¹²/₉ 1613 blev han forordnet til at være Tolder i Storebælt. ¹⁴/₁ 1614 beskikkedes han af fornævnte Lehnsmænd paa Nyborg Slot til Borgmester og Kirkeværge. 1615 lod han Kirkens Stormklokke støbe i Rostock. ¹²/₁ 1618 fik han kongl. Bevilling paa en Vandmølle, kvit og frit sin Livstid, hvilken Mølle han havde ladet opføre paa Pladsen Riberhus, dog maatte han ikke paa Møllen lade formale andet end sit eget Korn, saa at Kronens Mølle ikke derved skete Afbæk, hvorimod det skulde staae ham frit for at lade den bruge til Stampemølle, om han lystede. Naar han døde, skulde hans Arvinger af samme Mølle udgive billig Landgilde og Rettighed til Kronen. ¹¹/₇ 1631 fik han Skjøde paa en Gaard paa Nordsiden af Mellemgade, næst op til hans egen »brandmurede« Gaard, samt paa en Del Jord i Byens Marker, ligesom han s. A. fik Skjøde paa en mod Skippergade, Adelgade og Østervoldgade stødende Gaard. Endvidere fik han ⁷/₆ 1632 Skjøde paa et Hus paa Hjørnet af Peder Jægers Stræde og Søndervoldgade, tæt op til Pladsen Riberhus, og ¹¹/₆ s. A. eiede han en Gaard i Kongegade. Endelig fik han ⁷/₆ 1635 Skjøde paa 2 Boder paa Sydsiden af Nyenstad. Han eiede desuden flere Jorder i Byens Marker. Peder Nielsen var »en forstandig og oprigtig Borgmester, viste aldrig Forsømmelse i Opfyldelse af sine Pligter, men søgte at fremme Byens Nytte, Gavn og Bedste, haandhævede og forsvarede Retten og holdt Fred og Enighed blandt Almuen«. Han drev en betydelig Handel og havde ladet bygge en armeret Fregat, et saakaldet »Defensionskib«, i Frankrig og føre til Danmark; men da han siden engang beværtede Kong Kristian den Fjerde og Folge, forærede han Kongen denne Fregat, fordi den var for stor til Kjøbmandsbrug og kunde være Kongen og Riget nyttigere. Modellen til Fregatten hængte endnu 1774 paa Raadstuen. Han blev begr. ²⁵/₉ 1638 og eiede Frisensvænge, som han formodentlig fik med sin Hustru. ²³/₉ 1639 oprettede hans Enke, paa egne og afdøde Mands Vegne, en Fundats paa 400 Sldr. til Fattige og 200 Sldr. til Latinskolen (Hofm. Fund. V p. 483). 1640 gave Enken og hendes Børn til Kirken en stor og prægtig Lysekrone af Messing, samt en Ager til Bestridelse af Lys til samme Krone, der hænger lige over Ægtefolkenes Gravsted foran Opgangen til Koret og har følgende Indskrift: »Peder Neelson, som har veret Borgmester her i Nyborg i XXV Aar, oc kong. Her Majst. Tolder i Belt i XXV Aar, med sin Hvstru Sitzel Knudsdaater, hafve bekostet denne Krone, oc gifvet den til Kirken Anno MDCXL." Kronen er 735 »Skaalpund« vægtig (Hofm. Fund. V p. 436). Endvidere oprettede Enken og hendes Børn 1641 en Fundats til Fattige paa 100 Rdlr. for 3 solgte Boder, der tidligere vare skjænkede til Fattige af Borgmester Peder Jensen Skriver og Hustru (Epit. Nr. 5). ²³/₁₀ 1643 solgte Peder Nielsens Enke en Gaard paa Hjørnet af Kongegade og Adelgade. ²⁷/₈ 1645 skjænkede hun et Messingbækken og et Haandklæde af Dreil til Kirkens Døbefont. 1715 blev Ægtefolkenes Gravsted aabnet, da man troede der at kunne finde Plads til en paa den Tid afdød Kommandant, eftersom Gravstedet var hjemfaldet til Kirken; men da begge Kisterne da vare hele, og Magistraten nøiere eftertænkte, hvor gavmilde disse Ægtefolk havde været mod Byens Kirke, Skole og Fattige, saa indførte Magistraten i Kirkeværgens Kopibog en Henstilling til Efterkommerne om at lade Kisterne med de salig Afdøde »konservere i Hvile paa deres nuhavende Plads«. Ægteparrets Børn antog Tilnavnet »Lerche« efter deres Moders første Mand, Borgmester Mads Lerche.

Peder Nielsen havde med Sidsel Knudsdatter følgende Børn:

1. *Mads*, født $18/5$ 1610. Sognepræst i Nyborg (Wibergs Præstehist. 2 p. 466). Han † $18/5$ 1660, begr. i Koret. Hans Enke ægtede Præsident *Klaus Rasch*.
2. *Peder*, født 1613, † $1/1$ 1683, Assessor i Høiesteret.
3. *Kornelius*, født $5/8$ 1615, † $3/1$ 1681, Stiftsbefalingsmand over Laaland og Falster.
4. *Anna*, g. m.:
 - a. Raadmand *Bertel Hansen* (Epit. Nr. 12).
 - b. *Jakob Andersen Scheffer*, født i Nyborg $29/1$ 1625. Han blev $3/4$ 1649 indsat som Rektor ved Latinskolen der i Byen, men bestyrede kun Skolen i 1 Aar, hvorefter han nedlagde Rektoratet og drog udenlands. 1657 kaldes han Raadmand i Nyborg, og fik $30/9$ 1662 Skjøde paa 3 Boder i Nyenstad og 1 Td. 4 Skpr. Land i Byens Marker, hvorimod han $21/4$ 1665 solgte en Vaaning paa Nordsiden af Nørregade. Han har forfattet flere Skrifter og digtet en under Benævnelsen »Fyens Skakspil« bekjendt Vise om Slaget ved Nyborg 1659. Han blev begr. $14/4$ 1668 i Kirkens Hovedskib og var en velstaaende Mand. I Stervboet fandtes af Bøger 307 Numre; af Guldsager en Ring med en Diamant til 45 Sldr., 3 andre Ringe; af Sølvtoi en Kande til 79 Lod, en forgyldt Kande til 66 Lod, en Kande til $33\frac{1}{2}$ Lod, 2 Bægere til $12\frac{1}{2}$ Lod, 3 Skaale til $25\frac{1}{2}$ Lod, 13 Skeer til 49 Lod, 2 Assietter til $16\frac{1}{2}$ Lod; endvidere af faste Eienomme en Gaard i Slotsgade, en grundmuret Gaard, uvist hvor, med tilliggende 4 Boder, desuden 11 Boder ved Stranden, 4 Boder i Østervoldgade, 4 Boder i Skippergade, 4 andre Vaaninger, samt en Haveplads udenfor Byen og 7 Tdr. 2 Skpr. Land i Byens Marker. Boets Overskud var 6376 Sldr. 2 Mk. $1\frac{1}{2}$ Skill. $29/8$ 1669 solgte hans Enke en Vaaning paa Hjørnet af Mellemgade og Slotsgade, og $16/6$ 1680 en Vaaning i Skippergade. Hun † 1680 paa Damsbo hos sin Svigersøn Forpagteren *Terkel Pedersen*, som tidligere havde været Thingskriver i Nyborg, f. Ex. $8/8$ 1655, og Slotskriver paa Nyborg Slot, f. Ex. $14/10$ 1657 og $9/10$ 1660. Hun blev begr. i samme Gravsted som Manden.

12.

»Gvd til Ære. Erlig oc velfornemme Mand *Bertel Hansøn*, fordvm Ridefoget ofver alt Nybor Slotz Len. Raadmand oc kongl. Mayst. Tolder her i Staden, som saligen i Herren hensof den VII Avg. Aō MDCLII i hans Alders 57 Aar. Til en loflig Amindelse hafver hans efterlatte Hvstroe, erl. oc gvdf. Qvinde *Anna Pedersdatter*, med deris kiære Børn, ladet dette Epitaphivm bekoste oc opsette Aō MDCLIII. Derefter er Anna Pedersdatter oc i Herren salig bortsofven den . . Aō MDC . . i sit Alders . . Aar. Gvd forlene dem en gledelig Opstandelse.«

Epitafiet, der er af Sten, var oprindelig anbragt paa en af de nordlige Piller i Hovedskibet, uvist hvilken, men findes nu paa den nordlige Mur i det nordlige Kapel. Det har 2 Malerier, af hvilke det øverste forestiller Kristi Nedtagelse af Korset; paa det nederste er afbildet Bertel Hansen med Hustru og 5 Børn.

Bertel Hansen nævnes som Raadmand 1631. Hans Enke, der ægtede Raadmand *Jakob Andersen Scheffer* (Epit. Nr. 11), funderede 2. Paaskedag 1668, paa egne og sin afdøde første Mands Vegne, 200 Sldr. til lige Deling mellem Latinskolen og de Fattige (Hofm. Fund. V p. 494). Af Ægtefolkernes Børn forekommer en Son, *Hans*, som først var Forpagter paa Sanderumgaard. 1662 omtales han som Borger i Nyborg, hvor han $^{12}/_1$ 1674 fik Bestalling som Byfoged. $^{20}/_4$ 1678 indgav Magistraten en Supplikation til Kongen, hvori den besværede sig over, at han i sin Stilling som Byfoged stedse var befunden urolig, og havde tiltaget sig adskillig Myndighed, som var hans Embede uvedkommende, hvorhos den anholdt om, at Striden mellem Byen og Byfogden maatte støvnes til Afgjorelse ved første Høiester-session. Hans Bertelsen blev derefter s. A. af Høiesteret fradømt Byfogedembedet og forviist Byen, med Forbud, under Livsstraf, aldrig mere at vende tilbage til den igjen, hvilket Forbud dog senere blev hævet af Kongen, paa Vilkaar, at han forholdt sig rolig og fredelig. $^{19}/_8$ 1681 aflagde han sin Borgered, men $^{20}/_4$ 1685 forespurgte Magistraten hos Generalfiskalen, hvorledes den skulde forholde sig med ham, da han nu igjen befandtes »obsternasig«, samt gjorde al den Fortrød, han kunde optænke, og baade hemmeligt og aabenbart gav Anledning til Uenighed og Tvedragt. Han havde endogsaa paa Bythinget indgivet et Indlæg, som i høieste Grad torterede saavel de forrige som de nuværende Magistratspersoner. Om Magistraten senere fik Bugt med denne Urostifter, har jeg ikke kunnet finde, heller ikke naar han døde; dog skete det før $^{21}/_3$ 1690, da hans »Enke«, *Margrethe Hansdatter Friis*, omtales, idet hun skjødede en Gaard paa Hjørnet af Mellemgade og Slotsgade til Amtsforvalter Jens Gregersen. Hun blev begr. $^{22}/_8$ 1701 i Kirkens Kor. I Stervboet fandtes et Hus i Nyenstad med tiliggende Have, 5 Vaaninger i Søndervoldgade, en Have ved Volden og 5 Tdr. 1 Skp. Land i Nymarken. Hans Bertelsens Enke skjænkede en Vaaning i Kirkestæde til de Fattige (Hofm. Fund. V p. 496). Deres Børn vare:

1. *Anna*, døbt $^{16}/_9$ 1663, begr. $^{9}/_{12}$ 1663.
2. *Sidsel*, født 1667, begr. $^{10}/_{10}$ 1701.
3. *Peder Lerche*, døbt $^{20}/_{12}$ 1672, var 1702 Underofficeer ved den sjællandske Landmilice.
4. *Anna Kirstine*, døbt $^4/_8$ 1676, levede endnu 1702.
5. *Maria Elisabeth*, døbt $^8/_{11}$ 1678, levede endnu 1702.

13.

»Dv salige Døde, hvil vden Møde, Gvd Dig forløste, mig og-saa trøste. — Pinen fick Ende, Glaset Gvd vende, Glæde Dig sende for Din Elende. — Tolig Dv lide Angst oc Qvide længe nok hære; nv har Dv Ære. — Dv sorgende Dve er snarlig at kve; klag Gvd Din Elende, han wed den at wende. — — Her nedenvnder hviler s. i Herren erlig oc welforstandig Mand *Niels Bosøn*, fordvm Raadmand her i Nyborg, som Gvd bortkallede den 5 Feb. Aar 1653 i hans Alders 62 Aar oc 2 Mon., sampt oc hans trende erlige echte s. hvstrver, nemlig *Anne Nielsdatter*, som i Herren s. er hensof Aar 1622 den 26 April i hindis Alders 40 Aar, der de hafte lefve tilsammen i $6^{1}/_2$ Aar, oc Herren dennem i deris Ehteskab hafver welsignet med 5 Børn; den anden *Sitzel*

Hermandsdatter, som oc s. i Herren er hensof Aar 1634 den 21 Septemb., hindis Alders 35 Aar, der de hafde lefvet tilsammen i 11 Aar oc $2\frac{1}{2}$ Mon., oc Gvd dennem i deris Echteskab med 6 Børn hafde welsignet; den 3 *Inger Iensdatter*, som oc sal. i Herren er hensof Aar 1660 den 13 Februar i hindis Alders 48 Aar, oc lefde de tilsammen i 11 Aar oc 5 Mon., i deris Echteskab hafver Gvd dennem med 6 Børn welsignet, oc lefde hvn efter denne sin s. Hosbonds Død 7 Aar. Gvd gifve dennem alle med Gvds Wdvalde en glædelig oc ærefvld Opstandelse. Amen. — Gvd til Ære, hans Hvs til Prydelse, de s. Afdøde til Amindese oc efterlate Wenner til Welbefald, hafver den s. Mands efterlate Hvstrv, erlig oc gvdfrøctig Qvinde Inger Iensd. med sampt hans k. Børn dette Epitaphivm ladet opsette oc bekoste Anno 1653.«

Epitafiet, der er af Sten, var oprindeligt anbragt i det sydlige Sideskib, paa Pillen mellem Prædikestolen og Orgelet, men findes nu paa den nordlige Mur i det nordlige Korparti.

Niels Bosen anføres som Rorger $\frac{20}{4}$ 1620, og fik $\frac{20}{12}$ 1630 Skjøde paa en paa Sydsiden af Kongegade, tæt øst for Dronninggaarden, liggende Gaard, i hvilken han drev en betydelig Kjøbmandshandel. Paa en Bjælke over en Staldør i Gaarden staaer; »Herrens Velsignelse gjør riig vden Møie. — Niels Boeson, 1633«. Paa en anden Bjælke læses: »Gvd bør alene Æren.« $\frac{21}{2}$ 1631 fik han Skjøde paa en til Gribsmose stødende Ager paa 1 Td. Land i Byens Marker. $\frac{14}{5}$ 1636 kaldes han Raadmand. 1649 gave han og Hustru til Kirken 2 store Alterstager af Messing; hver af disse har saadan Indskrift: »Anno 1649 hafver Niels Bosen, Raadmand i Nyborg, med sin elskelige Hvstrve Inger Iensdatter ladet disse tvende Lysstager til Gvds Ære bekoste oc gifvet til Nyborgs Kiercke.« *Inger Iensdatter* var Datter af Jens Pedersen Trellund i Ribe og Marine Kristensdatter. For Forfærdigelsen af Epitafiet fik Billedhuggeren 120 Dlr. og Kontrafeieren 80 Dlr. Stervboet efter Niels Bosen gav et Overskud af 15846 Rdrl. 3 Mk. 12 Skill. Han eiede desuden 10 Boder i Nyenstad, samt en Lade og 7 Tdr. 7 Skpr. Land i Byens Marker.

Af Niels Bosens Børn kjendes:

1, af første Ægteskab (med Anne Nielsdatter):

- a. *Margrethe*, født omt. 1618, gift med Kapellan *Torkil Andersen (Hoe)* i Ribe. (Wibergs Præstehist. 2 p. 608).
- b. *Maren*, ægtede *Laurids Hansen*, der $\frac{21}{5}$ 1636 omtales som Stads-kæmner og $\frac{22}{8}$ 1639 som Byfoged. $\frac{13}{3}$ 1643 blev han af Lehnsmanden paa Nyborg Slot lydelig tilholdt og alvorlig befalet paa Bythinget, at forholde sig efter de kongl. Mandater og sætte samme Thing hver Mandag Kl. 8 slet, naar Bonnen i Kirken var fuldendt, samt da foretage alle Sager og forhandle med Retten efter Lov og Ret, forsaavidt han ikke derfor vilde staae tilrette. $\frac{18}{12}$ 1648 fik han af Magistraten en Formaning om, at afholde sig fra ulovlig Hugst i Byens Skove. Hans fornævnte Hustru begr. $\frac{24}{12}$ 1667 i Kirken. Enkemanden begr. $\frac{2}{7}$ 1678 og † i yderste Fattigdom, saa at Fattigvæsenet maatte udrede Begravelsesomkostningerne. Hans Enke, *Marie Klausdatter*, (altsaa hans anden

Hustru) begr. $^{18}/_6$ 1685 og fik fri Begravelse formedelst hendes Armod. Hun og Laurids Hansen hvile paa Vor Frue Kgd., syd for Kirken.

c. *Karen*, gift med Borgeren *Peder Pedersen*.

d. *Anna*.

Endnu et Barn, † før 1653.

2, af andet Ægteskab (med Sidsel Hermansdatter):

a. *Kornelius Bosen*.

b. *Herman Bosen*.

c. *Marie*, ægtede Doktor *Kristian Peter Thode* i Glykstad.

d. *Sara*.

e. *Alhed*.

Endnu et Barn, † før 1653.

3, af tredje Ægteskab (med Inger Jensdatter):

a. *Zakarias*.

b. *Johannes*.

c. *Marthe*.

d. *Sidsel*.

e. *Abigael*.

Endnu et Barn, † før 1653.

14.

»Aō 1653 hafuer erlig oc fornehme Mand *Knud Bjørnsøn*, Borger og Indvaaner vdi Nyborg, oc hans kiere Hostrv *Mette Clavsduatter* denne Taffle ladet opsete, Gvd til Ære, Kircken til Zirat, dennem sielf oc deris Wenner til en evig Ihvkommelse.«

Epitafiet, der er af Sten, var oprindelig anbragt paa den sydlige Pille i Koret, men findes nu ved den sydlige Side af Hovedindgangsdøren under Orgelbalkonen. Det har et Maleri, hvorpaa er afbildet Knud Bjørnsen med sine 2 Hustruer og 2 andre Mandspersoner.

Knud Bjørnsen forekommer $^{22}/_7$ 1633 som Borger og var da gift med sin første Hustru *Gjertrud Jensdatter*, Datter af Jens Pedersen Trellund i Ribe og Marine Kristensdatter. Han fik s. D. Skjøde paa en Gaard paa Nordsiden af Mellemgade, en Eng i Humlevænget, nord op til Birkhoved, og en Have paa Nærmerøen. Gjertrud Jensdatter maa være død kort efter. 1653 købte han for 300 Rdlr. et Gravsted i Kirkens Kor. Af dette Beløb anvendtes en Del til den s. A. anskaffede ny Prædikestol, samt til Orgelets Staffering. Endvidere bekostede han Gulvet i Koret belagt med ølandske Fliser. $^{5}/_1$ 1654 nævnes han som Raadmand, og funderede s. A., i Forening med sin anden Hustru, *Mette Klausdatter*, 1000 Sldr. til Latinskolen (Hofm. Fund. V p. 492). Han † $^{9}/_8$ s. A., 61 Aar gl., begr. 17 s. M. Hans Enke ægtede Borgmester *Laurids Jørgensen* (vide nedenfor). — En Son af Knud Bjørnsens sidste Ægteskab var *Bjørn Knudsen*, som $^{18}/_6$ 1670 beskikkedes til Overformynder; han ansattes $^{15}/_8$ 1672 som Konsumtionsforvalter, og blev $^{18}/_6$ 1679 begr. i Kirkens Kor. I Stervboet omtales en Gaard i Nørregade, en Have paa Nærmerøen, Andel i en Gaard i Kongegade, ligefor Slotsgade, en Have i Nyenstad og 9 Tdr. 4 Skpr. Land i Byens Marker. Hans Enke, *Sidsel Lerche*, levede endnu $^{25}/_6$ 1688 og var Datter af Raadmand og Tolder Jacob Lerche og Karen Nielsdatter. (Epit. Nr. 15.)

Bjørn Knudsen og Sidsel Lerche havde mindst 5 Born, nemlig:

1. *Knud*, døbt $^{29}/_4$ 1657, † før 1680.
2. *Jacob Lerche Bjørnsen*, nævnes 1707 som Kaptain ved det fynske Nationalregiments Landmilice. $^{28}/_6$ 1734 blev han, som Major, begr. i Kirkens Kor, hvor hans Enke, hvis Navn ei angives, blev begr. $^{28}/_{12}$ 1738.
3. *Karen*, levede 1680.
4. *Gjertrud*, levede 1680.
5. *Anne*, levede 1680.

Den fornævnte Borgmester *Laurids Jørgensen*, som ægtede Knud Bjørnsens Enke, *Mette Klausdatter*, anføres som Tolder $^{21}/_6$ 1658, og fik $^{22}/_{10}$ 1666 tillige kongl. Bestalling som Borgmester. $^{22}/_3$ 1669 købte han en Have i Nyenstad. $^9/_7$ s. A. blev Mette Klausdatter begr. i Kirkens Kor, og 16 s. M. erholdt Enkemanden Magistratens Tilladelse til at lade Gravstedet udvide, samt anbringe paa Orgelet en Indskrift til Erindring om, at hun havde bekostet det stafferet 1654. $^6/_4$ 1670 solgte han en Gaard, som vendte mod Torvet og Mellemgade, 9 Tdr. $4^{3}/_4$ Skpr. Land og en Fiskedam i Byens Marker. Kort efter blev Laurids Jørgensen, der forresten omtales som »et slet Subjekt«, entlediget fra Embedet som Borgmester, saavel som fra alle andre offentlige Bestillinger, men dog tilladt, fremdeles at nyde Gang og Sæde i alle Forsamlinger, ligesom tilforn, medens han var Borgmester. $^7/_{12}$ s. A. var han Medlem af Kjøbmandslauget. 1671 anføres han som gift med *Maren Nielsdatter*. $^{10}/_{12}$ 1672 fik han Skjøde paa det fornævnte af ham udvidede Gravsted. $^5/_{11}$ 1677 solgte han til Præsident Klaus Rasch en Gaard paa Hjørnet af Kongegade og Adelgade, en Have paa Nærmerøen og 8 Boder i Nyenstad, ligesom han $^{16}/_3$ 1678 solgte til samme Klaus Rasch de 2 gamle Slotsmarker »Dyrehaven« og »Lille Auernakke«. Han † omtr 1680, begr. i Kirkens Kor.

Af hans første Ægteskab forekommer følgende Børn:

1. *Rasmus*, døbt $^{16}/_8$ 1648.
2. *Antonius*, døbt $^{28}/_8$ 1649.
3. *Jørgen*, døbt $^3/_{11}$ 1650.
4. *Jonada*, døbt $^{20}/_7$ 1653.

Af andet Ægteskab omtales en Datter, *Mette Helene*, døbt $^{30}/_1$ 1681, begr. $^{18}/_{11}$ 1684.

15.

»Denne Taffle Haffue *Jacob Lerke*, R. oc T. i Nyborg, oc Hans Hustru *Karen Nielsdatter* Ladet Bekoste oc opsette Aar 1656.«

Epitafet, der er af Træ, var oprindeligt anbragt i det danske Kor, som blev nedbrudt 1870, men findes nu paa den østlige Mur i det sydlige Kapel. Det har 2 Malerier; paa det øverste er fremstillet Forklarelserne paa Bjerget, og paa det nederste Kristi Gang til Golgatha, samt Afbildning af de fornævnte Ægtefolk og 23 andre Personer af Familien.

Jacob Lerche (Epit. Nr. 6) var født 1596, og omtales $^{28}/_8$ 1630 som Raadmand. $^{27}/_9$ s. A. købte han 1 Td. 5 Skpr. Land i Nymarken, anføres $^{11}/_7$ 1631 som gift med *Karen Nielsdatter* og købte s. D. Halvparten af en Lade udenfor Byen. $^{13}/_8$ 1638 fik han af Rigets Kantsler Fæstebrev paa Nyborg og Hjulby Kirkers Anpart Korntiende. $^9/_8$ 1643 solgte han en Gaard paa Nordsiden af Nørregade. $^9/_1$ 1652 ansøgte han Kongen om at maatte anlægge en Garvermølle, Stampe- mølle eller anden Værkmølle, og dertil at maatte anvende et paa Pladsen Riberhus liggende gammelt Møllebus, i hvilket hans afdøde Stedfader, Borgmester Peder Nielsen, havde formalet sit eget Korn (Epit. Nr. 11); men Møllen havde nu

længe staaet øde, da den ikke havde kunnet svare Regning. 1656 omtales Jakob Lerche tillige som Tolder. Han eiede den af hans Fader 1601 opbyggede Gaard i Kongegade, † $17\frac{1}{2}$ 1658, begr. 23 s. M. Hans Enke †, 66 Aar gl., begr. $24\frac{1}{2}$ 1660. Ægtefolkene havde en Datter, *Johanne*, † $2\frac{1}{12}$ 1629.

16.

»Her nedenvnder hviler i Herren erlig oc velacht Mand *Hans Iensøn*, fordom Borger oc Kierckeverge her i Nyborig, som døde i Herren Aō 1658 den 5 Augusti vdi hans Alder 70 Aar, med sine tviende Hostrver, den første, erlig oc gvd Fryctig Qviende *Maregrete Fransdater*, som døde s. i Herren Aō 1629 den 30 Marci vdi hinds Alder 41 Aar, oc vdi dieris Ectestand hafver Gvd velsignet dennem med 8 Børn; den anden Hostrv, erlig oc gvd Fryctig Qviende *Maren Pedersdater Lercke*, som døde s. i Herren Aō 1649 den 1 Novemb. vdi hinds Alder 49 Aar, oc vdi dieris Ectestand hafver Gvd velsignet dennem med 3 Børn. Gvd gifve dennem alle en gledelig oc ærefvld Opstandelse.«

Epitafiet, der er af Sten, var oprindeligt anbragt i det sydlige Sideskib, paa Pillen ved Prædikestoldøren, men findes nu paa den nordlige Mur i det nordlige Sideskib. Det har et Maleri, hvorpaa er afbildet Hans Jensen med sine 2 Hustrucr oc vistnok 1 Søn.

Hans Jensen forekommer som Borger $30\frac{1}{3}$ 1629 og fik $21\frac{1}{6}$ 1635 Skjøde paa en Have paa Nærmerøen. Han eiede en Gaard i Nørregade. Om hans Børn vides intet.

17.

»Hier under liget begraben der weilant woledle festund manhafter Herr *Iohan Beckman von Aderndorf*, dero königl. Majst. zu Dennemarck und Norwegen hochbestalten Capitehn über eine Compagnie ausgeschribene Fölcker von der fünschen Schwaderon, ist Aō Christi 1606 von christlichen Eltern zu dieser Welt gebohren, ist Ao 1664 den 25 Augus. seines Alters 58 Jahr undt 4 Monahit sehlich in den Herren entschlafen, undt darauf den 2 Septemb. der Erden einverleibet worden; sowol auch die ehr-undt tugentsahme Frauwe *Maria Qvehrenheims*, ist Aō 1608 zu dieser Welt gebohren, hat mit ihren sehlliebsten des 1636 Jahrs den Stant der heiligen Ehe betreten, undt haben in ihren Ehestant zusahmen gelebet 32 Jahr undt 9 Wochen, ist sie des 16. Jars de sehlich in den Herren entslafen, undt ist sie gebohren in Westfahlen zu Finsbech, in ihrs Alter . . Jahr. Gott der allerhögste gebe ihnen am jungsten Dage eine fröhliche Auferstehung undt ewiges Leiben.«

Epitafiet, der er af Marmor, var oprindeligt anbragt i St. Gjertruds Kapel,

som blev nedbrudt 1870, men findes nu paa den sydlige Mur i det sydlige Sideskib. Epitafiet er prydet med 2 Vaabner fornedet.

18.

»Niels Iensen Riber, Raadmand i Nyborg, og Hustruer Karen Wandal og Anne Lauridsdatter med Børn have ladet denne Tavle opsette over Deres Begravelsessted Aar 1672.«

Epitafiet, der er af Træ, var oprindeligt anbragt paa en Pille mellem det sydlige Sideskib og det 1870 nedbrudte Sten Basses Kapel, men findes nu paa den vestlige Mur i det nordlige Kapel. Det har et Maleri med Afbildning af Niels Jensen Riber med sine 2 Hustruer og 10 Børn.

Niels Jensen Riber var Søn af Jens Pedersen Trellund i Ribe og Marine Kristensdatter, og omtales $\frac{15}{4}$ 1633 som gift med sin første Hustru Anne Lauridsdatter. $\frac{24}{7}$ 1643 kaldes han Handelsmand og Raadmand. $\frac{29}{9}$ 1649 funderede Ægtefolkene 400 Sldr. til Latinskolen (Hofm. Fund. V p. 452). $\frac{25}{6}$ 1668 fik han og hans Arvinger kongl. Skjøde paa en under Nyborg Slots Ladegaard liggende Mark, kaldet »Loddenhoismarken«, for Kjøbesum $666\frac{1}{2}$ Rdlr. 16 Skill. Denne Overdragelse skete som Erstatning for en Pengegjæld, hvori Kongen stod til ham. Han blev begr. $\frac{10}{12}$ 1669. Skifteforretningen efter ham optager en tyk, særskilt Protokol paa 559 Folioblade og viser, at han var en meget formuende Mand. I Stervboet fandtes 6 Lod Perler og 9 Fingerringe med Diamanter og andre Stene. Af Sølvtoi: en forgyldt Kande til 76 Lod, 5 Kander tilsammen 201 Lod, en Sukkerbøsse til 64 Lod, en Kovsken med Laag til 93 Lod, en Kovsken til 32 Lod, en Potte med Laag til $25\frac{1}{2}$ Lod, 2 Saltkar tilsammen 37 Lod, en afgang Skaal til 10 Lod, 6 Skaale til ialt 38 Lod, 3 smaa Tallerkener til ialt $31\frac{1}{2}$ Lod, 3 Bægere til ialt 14 Lod, 18 Skeer til ialt 55 Lod. At faste Eiendomme fandtes 2 Gaarde og 1 Vaaning i Kongegade, 2 Gaarde ved Pølsestræde, en Gaard paa Hjørnet af Gammelortov og Lille Nørregade, en Gaard i Peder Jægers Stræde, 2 Vaaninger i Mellemgade, 2 Vaaninger i Nyenstad, 10 Boder i forskellige Gader, flere Haver og øde Pladser. Endvidere tilhørte Boet 19 Tdr. 3 Skpr. Land i Humlevænget, 18 Tdr. Land i Nymarken, samt desuden Loddenhoismarken og Græsning i Kohaven til 18 Høveder. Boets Overskud var 76922 Sldr. 2 Mk. 15 Skill. $\frac{29}{6}$ 1671 fik hans Enke Karen Vandal, der var Datter af Biskop Hans Iversen Vandal i Viborg og Margrethe Hansdatter, Skjøde paa en Gaard paa Nordsiden af Nørregade. Hun blev begr. $\frac{21}{6}$ 1680.

Niels Jensen Riber havde med Karen Vandal følgende Børn:

1. Johan Vandal, Præst i Vindinge (Vibergs Præste Hist. 3 p. 587),

2. Anna Margrethe, døbt $\frac{19}{6}$ 1653, var 2 Gange gift, nemlig:

a, med Hans Olsen Viborg, som $\frac{20}{11}$ 1674 tog Borgerskab som Kjøbmand. Han fik $\frac{24}{2}$ 1676 kongl. Bestalling som Raadmand, erholdt $\frac{30}{4}$ 1677 kongl. Tilladelse til at være aldeles forskaanet for Byens Bestillinger, var 1680 Overkjøbmand, skjødede $\frac{11}{7}$ 1681 til Præsident Klaus Rasch nogle Lodder i Loddenhoismarken, og solgte $\frac{24}{11}$ 1684 en Vaaning paa Hjørnet af Nørregade og Vægterstræde. $\frac{23}{2}$ 1685 eiede han en Gaard paa Sydsiden af Torvet. $\frac{23}{3}$ 1686 købte han en Gaard i Mellemgade. $\frac{30}{12}$ 1689 funderede Ægtefolkene 300 Sldr. til Fattige og Latinskolen (Hofm. Fund. V p. 502 og 505), hvilken Kapital $\frac{30}{12}$ 1691 af Hustruen, som da var Enke, forøgedes med 100 Sldr. (Hofm. Fund. V p. 502 og 505). Manden blev nemlig begr. $\frac{11}{6}$ 1690 i Kirkens Hovedskib, paa

hvilket Gravsted blev erhvervet Skjøde $\frac{6}{7}$ s. A. — Af hans Børn blev en Søn *Oluf* begr. $\frac{9}{11}$ 1682, en Datter *Karen* døbt $\frac{16}{7}$ 1684 og senere gift med Tolder *Rasmus Poulsen Bosen* (Epit. Nr. 27), en Søn *Niels* døbt $\frac{23}{8}$ 1686.

- b, med *Hans Pedersen Holmer*. Han anføres 1692 som Raadmand, var 1695 Kjøbmand og bekostede da, tilligemed sin Hustru, et Vindue i Kirkens sydlige Sideskib. $\frac{4}{1}$ 1697 fik han af Magistraten Skjøde paa en Gaard i Kirkestræde. $\frac{24}{8}$ 1704 omtales han som Eier af Bevningegaarden ved Søndervold. $\frac{30}{13}$ 1705 forøgede han med 50 Sldr. den af hans Formand i Ægteskabet funderede Kapital (Hofm. Fund. V p. 505), 1705 var han tillige Kirkeskriver, hvilken Bestilling han derefter trolig beklædte i 10 Aar, ligesom han ogsaa samtidig med stor Omhu besørgede Kirkens Reparation samt dens Indkomsters Forbedring. $\frac{1}{1}$ 1709 blev han beskikket til Fattiginspektør. $\frac{20}{4}$ 1718 solgte han en Gaard i Mellemgade. $\frac{30}{2}$ 1720 blev hans Hustru, Anna Margrethe Nielsdatter, begr. 1722 omtales han derefter som gift med *Frederikke Amalie Kasparsdatter Vichman*, som var Enke efter Magistrene Hans Rasch i Nykjøbing paa Falster og Johan Ernst Vandal i Nyborg. $\frac{4}{2}$ 1724 blev han af Fyens Stiftsbefalingsmand, Geheimeraad Sehested, paa Raadhuset indsat som Borgmester, ifølge kongl. Bestalling af $\frac{15}{1}$ s. A. Han fra- traadte $\frac{9}{1}$ 1727 Bestillingen som Fattiginspektør, og bekostede s. A. en lukket Stol under Orgelet i Kirken. Han † $\frac{8}{8}$ 1730, begr. 22 s. M. i samme Gravsted som hans Formand i Ægteskabet, hvor hans første Hustru ogsaa hviler. Han var en af de »habileste« Borgmestre, Byen har havt, og lagde i visse Maader Haand paa Raadhusarkivets Ordning, efterdi han spillede en af de vigtigste Roller i Undersøgelsen mod President Klaus Rasch, og derfor fik Kundskab om mange Ting, da han erholdt Brevskaberne under Hænder. Tid efter anden forfattede han og nedlagde i Arkivet ordentlige Designationer over Dokumenterne; men han havde dog nok at bestille med at sætte Kirkens og Fattigvæsenets Sager i den ypperlige Stand, hvori han efterlod dem. Hans Enke tog 1734 Ophold paa Ronningesøgaard, der tilhorte hendes Søn af første Ægteskab, Justitsraad og Landsdommer *Johan Kaspar Rasch*, og † hun der paa Gaarden i Januar 1739, 71 Aar gl., begr. i Ronninge Kirke. — En Datter af Hans Pedersen Holmer og Anna Margrethe Nielsdatter, ved Navn *Anna Kathrine Holmer*, blev døbt $\frac{28}{9}$ 1694, begr. $\frac{19}{9}$ 1733 i Nyborg Kirke. Hun var gift med Justitsraad *Johan Kaspar Rasch* til Ronningesøgaard, som var født 1694 i Nykjøbing paa Falster, samt Søn af Kapellan Hans Rasch og Frederikke Amalie Kasparsdatter Vichman. Han † 1770 og efterlod sig Enken Mette Sofie Munch, som døde 1787; begge begr. i Ronninge Kirke. Hun var Datter af Regimentsskriver Andreas Munch til Bishopstaarup og Hedvig Langhaar. — Johan Kaspar Rasch havde i sit Ægteskab følgende Børn: *Hans Holmer*, døbt $\frac{16}{12}$ 1723; *Johan Frederik Vandal*, døbt $\frac{18}{8}$ 1725; *Peder*, døbt $\frac{12}{8}$ 1726, begr. $\frac{19}{9}$ 1727; *Anna Margrethe*, døbt $\frac{9}{12}$ 1729; *Peder*, døbt $\frac{20}{1}$ 1731; *Frederikke Amalie*, født $\frac{17}{4}$ 1732, søgtede Toldinspektør Kristian Bruun (Epit. Nr. 25). En af de 2 ældste Sønner, uvist hvilken, begr. $\frac{24}{8}$ 1728.

Endvidere havde Hans Pedersen Holmer og Anna Margrethe Nielsdatter en Datter *Anna Margrethe*, som endnu levede 1720.

3. *Karen*, døbt $\frac{3}{9}$ 1654, ægtede *Rudolf Møller*, som $\frac{21}{12}$ 1666 tog Borger-
skab som Kjøbmand. 1675 anføres han som Kæmner. $\frac{20}{8}$ s. A. blev hans
Hustru begr. 1676 kaldes han Overkøbmand; begr. $\frac{23}{12}$ 1677. De hvile
i Kirkens nordlige Sideskib. Deres Børn vare: *Ingeborg*, døbt $\frac{24}{6}$ 1674,
og *Margrethe Kathrine*, døbt $\frac{23}{7}$ 1675, g. m. Handelsmand *Hans*
Poulsen.
4. *Marie*, døbt $\frac{25}{11}$ 1655, g. m. Raadmand *Otto Rosenberg* i Kjerteminde
(Epit. Nr. 20).
5. *Hans*, døbt $\frac{17}{4}$ 1657, begr. $\frac{13}{7}$ 1666.
6. *Gjertrud*, døbt $\frac{11}{6}$ 1658, g. m. Borgmester og Tolder *Bertram Treven* i
Kjerteminde.
7. *Sara*, døbt $\frac{30}{11}$ 1660, levede endnu 1681.
8. *Anna*, døbt $\frac{24}{8}$ 1662, ligeledes.
9. *Helvig*, døbt $\frac{11}{9}$ 1664, † som Barn.
10. *Maren*, døbt $\frac{22}{7}$ 1666, g. m. Borgmester *Peder Sørensen* (Epit. Nr. 23).
(Fortsættes.)

Magistre creerede ved Københavns Universitet fra Refor- mationen indtil 1660.

(Fortsættelse.)

Ved **H. F. Rørdam**.

1639¹⁾ $\frac{21}{5}$. Decanus M. Jakob Fincke creerede atten Magistre
(Univ.-Progr.), nemlig:

1. *Erik Madsen* (Dn. Ericus Matthiæ, Ecclesiæ Rachestadensis
i Norvegia et Degnesianæ ac Ousianæ annexarum Pastor) Sogne-
præst i Rakkestad, Degernæs og Ous i Mellemborgesyssels Provsti
i Christiania Stift siden o. 1630 (levede 1648).

Kirkehist. Saml. 3. R. III, 560—2. Bureauchef W. Lassen bemærker om ham:
Han kaldte sig nok Grønvold, var 1628—9 Kapellan i Hoff (Solør).

2. *Lavrits Hansen Comin* (Dn. Laurentius Cominæus, Pastor
Hørensensis et Munkerup), Sognepræst i Hør og Munkerup i Froste
Hrd. i Skaane, 1643 i Christiansstad, Provst 1661. Døde 1669.

Worms Lex. I, 236. Cawallin III, 39. V, 4.

3. *David Lavritsen Foss* (Dn. David Laurentii Vulpius, Ec-

¹⁾ Paa nogle Steder i Rietz's Skånske Skolväsendets Historia (f. Ex. S. 427. 548)
omtales Personer, der siges at have taget Magistergraden i København 8. Maj
1638. Dette beror dog paa en Forvexling med en Baccalaupromotion, som
paa den Dag fandt Sted. I Aaret 1638 var der ingen Magisterpromotion.